

Kuidas panustada?

Vali oma lemmikprojektid

Loe juhiseid valitud projektide kohta

Leia loodusest hea näidis valitud seenerühmast

Pildista oma leidu, vajadusel ka kasvukohta

Talleta fotod ja kogumise andmed PlutoF.GO abil

Korja leid kaasa ja kuivata korralikult (< 35° C)

Paki iga leid eraldi ja märgista kogumisnumbriga

Saatmiseks võta ühendust Eesti FunDive esindajaga

1. Vali projekt

Vali [käimasolevate projektide](#) hulgast see, millega soovid liituda.

2. Loe juhiseid

Iga projekti veebilehelt leiad mitmeid õppematerjale (nt brošüüre, voldikuid, lisaselgitusi ja linke teadusartiklitele). Loe neid materjale hoolikalt, kuna need aitavad sul projektis osalemiseks kõige paremini valmistuda. Sealt saad ka teada, kas palume sul viljakehi kaasa võtta (= teaduskogu jaoks eksemplare koguda) või piisab vaatluste registreerimisest.

3. Leia loodusest hea näidis valitud seenerühmast

Kui tead, mida otsid, on aeg minna välitöödele ja oma leiud kirja panna. Meie õppematerjalidest leiad mõned juhised selle kohta, kust konkreetseid sihtmärke otsida.

4. Tee informatiivsed fotod

Fotod on seente liigimäärangu kinnitamisel üliolulised ning eksperdid vajavad viljakehade morfoloogiliste tunnuste uurimiseks mitte ainult kõige ilusamaid, vaid võimalikult informatiivseid pilte. Pea meeles, et seene viljakeha tuleb pildistada mitme nurga alt, nii kasvupinnal (substraadil) kasvavana kui ka pärast seda, kui oled viljakeha sealt ettevaatlikult eemaldanud. Võimalusel pildista rohkem kui ühte viljakeha. Lõpuks pildista ka ümbritsevat elupaika. Paremini on teha mitu fotot! Järgi samm-sammult [fotojuhendit](#)!

5. Talleta oma leidude fotod ja kogumisandmed PlutoF GO abil

FunDive'i projektis kasutame leidude vaatluste ja eksemplaride registreerimiseks PlutoF GO elurikkuse andmete sisestamise nutirakendust. FunDive'i kasutamiseks pead tegema järgmist: 1) laadima alla rakenduse, 2) looma kasutajakonto, 3) kohandama oma seadeid.*

* [PlutoF GO](#) rakenduses registreerumiseks järgi samm-sammult [liitumisjuhendit](#) (NB! oluline on valida seenevorm ja *Citizens for FunDive* projekt) või vaata [õppevideot](#). Eksemplari registreerimiseks PlutoF andmebaasis tuleb täita eksemplari sisestamise vorm [PlutoF Go app](#) nutirakendusega. Selleks tee fotod kogutavast eksemplarist ja ümbritsevast elupaigast. Rakenduse abiga esita oma leiu kogumisandmed: asukoht, kuupäev ja liigimäärang ning lisa kõik täiendavad märkused (nt lõhn värskel viljakehal, lähistel kasvavad puud/teised seeneliigid jm info, mis ei jää pildile) ja meta-andmed. Samuti tuleb iga eksemplari jaoks luua unikaalne ID-number, millega saab hiljem kogutud eksemplari jälgida. **Lõpuks ära unusta oma registreeritud kirjet projekti andmebaasi üles laadida.**

Järgi samm-sammult [isendi registreerimise juhendit](#)! Kampaanias osalemisel arvesta looduskaitselisi piiranguid, mille kohta saad täpsemat teavet [siit](#).

6. Korja leid kaasa ja kuivata (juhu!l, kui see on vajalik konkreetses projektis)

Seenenäidiste kogumisel liigimäärangu täpsustamiseks või seenekogusse hoiule andmiseks on oluline need koju tuua nii loomulikus olekus kui võimalik. Seenejahile minnes võta kindlasti kaasa korv, väiksemate viljakehade jaoks lahtritega plastkarp ja paberkotid. Olulised on pliats ja paber, et märkida kogutud eksemplaride ID-number, ning telefon, et sisestada leiud Plutof GO rakenduses. Pärast koju jõudmist lisa kindlasti oma kogutud seente kohta märkused ja kuivata need korralikult (päikese paistel õhurikkas kohas või puuviljakuivuris), arvestades, et DNA säilimiseks pole hea ületada +40° C. Krõmpskuivad eksemplarid, igaüks selgelt kirjutatud ID-numbriga, on DNA triipkoodimiseks valmis! Järgi samm-sammult [kogumisjuhendit](#)! ([inglise keeles](#))

7. Paki iga leid eraldi ja märgista kogumisnumbriga

Kui sinu seeneleid on saatmiseks ette valmistatud, PlutoF-is registreeritud ja [FunDive'i](#) andmetes nähtav, on see triipkoodimiseks valmis!

8. Saatmiseks võta ühendust FunDive Eesti esindajaga. Saad projektis oma seeneleidu jälgida.

Oma eksemplaride DNA laborisse edastamiseks võta ühendust Eesti mükoloogiaühingu sekretäriaga (Anne-Liia Maidu: anne-liia.maido@ut.ee, Oecologicum, Tartu ülikooli ökoloogia ja maateaduste instituut, J. Liivi 2, Tartu,). Samuti võta üldiste küsimuste korral julgelt ühendust Eesti FunDive esindajaga (Kadri Põldmaa: kadri.poldmaa@ut.ee). Pea meeles, et mida paremad metaandmed kogutud seente kohta on esitatud, seda suurem on tõenäosus, et need valitakse DNA triipkoodimiseks laboris.

Pärast kogutud isendi kirje üleslaadimist Plutof GO-sse kuvatakse see [FunDive'i kirjetes](#). Oma kirje leiad isendi ID põhjal veebisaidi tabelist, kus saad kirjeid järjestada endale sobival viisil: tähestikulises järjekorras või registreerimiskuupäeva järgi. Tabelis oleva oleku veeru kontrollimisel saad teada: kas eksemplari DNA on eraldatud (DNA), kas triipkood amplifitseeriti (PCR) ja kas triipkood järjendati (*sequenced*). Sinu eksemplari liigimäärang on nähtav taksoni veerus. Pane tähele, et uurimisprotsessis esmast määrangut täpsustatakse. Samuti saad oma eksemplaride kirjeid PlutoF töölaual vaadata, muuta ja jälgida.

[Juhend](#) on kohandatud Eesti oludele augustis 2025